

ادامه از صفحه اول

اقتصاد ملی و پدیده تشرّزیان بار

دقیقا به همین دلیل، اتفاقی به صورت ادغام عمودی با افقی در صحنه تولید و تجارت را شاهد نیستیم. فرشاد مؤمنی اخیرا در یک سخنرانی به این واقعیت تلخ اقتصادمان اشاره کرده است که چگونه اینک شاهد حضور و فعالیت تعداد انبوه واحدهای خودروساز هستیم با تعداد بنگاه‌های تولیدکننده موتورسیکلت چطور و بدون هیچ‌گونه توجیهی، سه‌رقمی شده‌اند. تعداد انبوه واحدهای فولادسازی در مناطقی با کمترین دسترسی به آب و همچنین تعداد انبوه واحدهای تولیدکننده سیمان نیز از این قاعده تبعیت می‌کنند. ظهور و حضور این تعداد از واحدهای صنعتی و تولیدی را نباید نشان توفندگی و پویایی اقتصاد ملی تلقی کرد؛ زیرا رقابتی سازنده و تحول‌آفرین در بین این مجموعه‌ها شاهد نیستیم. عامل محرک این تنوع و تکثر، در اصل وجود مناسبات رانتی در اقتصاد کشور و فراهم‌بودن امکان استفاده از رانت است. در چنین فضایی، در اختیار داشتن یک مجوز تولید و عنوان واحد تولیدی به دارنده این‌ امکان و امتیاز از می‌دهد که از برخی مزیت‌ها استفاده کند و بدون درگیرشدن در رقابتی نفس‌گیر اما سازنده، خلق ثروت کند. در چنین موقعیتی، اگر یک بنگاه اقتصادی موفق به گسترش فعالیت خود و حذف رقبایش می‌شود، اصلا متاثر از قدرت خلاقیت، ذخیره دانایی و فناوری و توان مدیریتی مدیران بنگاه نیست، بلکه فقط و فقط ریشه در قدرت لای‌گری و توان برقرارکردن رابطه با سرچشمه اصلی رانت دارد. اکنون که با نگاهی نقادانه به گذشته، کارنامه اقتصاد ملی را در چنین حوزه‌هایی بررسی می‌کنیم، بیشتر و بیشتر به ابعاد خسارتی که نبود یک نظام تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی کارآمد در میدان سیاست‌گذاری برای تولید ملی به کشور تحمیل کرده است، پی می‌بریم. متولیان امر در این حوزه مهم باید به‌جای تشویق متقاضیان مجوزهای متعدد، آنان را تشویق می‌کردند که سرمایه اندک خود را از طریق سازوکارهای بازار سرمایه در اختیار واحدهای صنعتی موجود بگذارند و در قالب مشارکت با این واحدها، موجبات رونق و شکوفایی اقتصاد ملی را فراهم بیاورند. اما نفوذ مقامات محلی که طالب پررنگ‌شدن کارنامه «خدمات» خود به منطقه تحت مدیریتشان بودند و امکان استفاده از تابلو و عنوان «واحد تولیدی» برای برخی بر‌خورداری‌ها موجب شد کسی متعرض شکل‌گیری این جریان نادرست و هزینه‌ساز نشود. گسترش چشمگیر شبکه بانک‌های خصوصی و شکل‌گیری مؤسسات مالی و اعتباری، اعم از مجاز و غیرمجاز نیز علاوه بر اینکه در چند دهه گذشته مناسبات نادرست اقتصادی و رونق تجارتي مخرب را با عنوان «تجارت پول» به نمایش گذاشت، به‌نوعی نشان‌دهنده همین تمایل سیری‌ناپذیر به تملک تابلوها و عناوین بنگاه‌های اقتصادی و بر‌خورداری از مزایای جانبی آن است. تکثر زبان‌بار با هدف استفاده از «عنوان» و بی‌اعتنایی به اصل چهارشمول صرفه‌های ناشی از مقیاس وسیع در بسیاری از حوزه‌های زندگی امروزمان و حتی فراتر از میدان اقتصاد و تولید نیز مشاهد می‌شود. در نگاهی عمیق‌تر درمی‌یابیم که مثلا در حوزه فرهنگ مکتوب، تعداد مجوزهای صادرشده برای مؤسسات نشر کتاب چند برابر تعداد کتاب‌فروشی‌های کشور است؛ درحالی‌که این نسبت منطقا باید برعکس باشد. همچنین تعداد مؤسسات فعال در حوزه آموزش عالی به طرزى باورنکردنی به چنان رقمی رسیده که در سطح جهانی حرف‌های زیادی برای گفتن دارد؛ به‌گونه‌ای‌که مثلا شهری کوچک که بیمارستان محقرش پزشک مقیم ندارد، پذیرای شش واحد مؤسسه آموزش عالی است! با تعداد مؤسساتی که با عنوان خبرگزاری در کشورمان مجوز فعالیت گرفته‌اند، ۱۰ برابر از کشور آمریکا بیشتر است! حتی در نگاهی فراتر، تعدد احزاب و انجمن‌های سیاسی دارای مجوز که به‌جراتی سه‌رقمی شده است نیز در همین راستا قابلیت مطالعه و تحلیل دارد. امروزه بسیاری از کارشناسان حوزه محیط زیست، اظهارنظر رئیس دولت نهم درباره چاه‌های عمیق و صدور اجازه حفر چاه‌های عمیق و برداشت بی‌رویه از منابع آب‌های زیرزمینی را یک خطای بزرگ و اقدامی غیرمسئولانه تلقی می‌کنند؛ زیرا محیط زیست کشورمان را از طریق تشدید معضل چاه‌های غیرمجاز با خطری بزرگ روبه‌رو کرده است. اما باید گفت این بر‌خورد غیرکارشناسانه فقط یک نمونه بازار و به‌اصطلاح رسانه‌ای شده از یک، رویکرد نادرست در میدان سیاست‌گذاری و مدیریت است.

ادامه در صفحه ۹

شرق: آخر هفته گذشته، محمد مخبر، معاون اول رئیس‌جمهور در گردهمایی سفر ا و رؤسای نمایندگی‌های ایران در کشورهای همسایه در جلسه‌ای، روند دوزدن موانع تحریمی در فرایند تولید واکسن کرونا را اعلام کرد اما درحالی‌که خود او در همان نشست به اینکه نباید این حرف را می‌زده اعتراف کرد، وزارت خارجه بیانیه‌ای در این رابطه صادر کرد.

مخبر: تجهیزات را به اسم اسباب شخصی سفیر آوردیم

مخبر در سخنانش در این نشست درباره چالش‌های روند تولید واکسن در ایران گفت: «تجهیزاتی که برای ساخت واکسن می‌خواستیم بیاوریم – که الان هم کمی از این گرفتاری‌ها ماند – در یکی از انتقال پول‌هایی که داده شد به یکی از کشورها، ردی از اینکه این برای تجهیزات واکسن است دیده شد. ما نتوانستیم این تجهیزات را بیاوریم. بعدی‌اش را هم سفیر عزیزمان به‌عنوان اسباب خانهاش به کشور آورد». مخبر البته خود بلافاصله اضافه کرد: «حالا شاید اینها را گفتن هم صحیح نباشد. حالا دیگر از این زبانم زفت و گفتم». معاون اول رئیس‌جمهور با این عبارت نشان داد که خودش هم متوجه شده

شرق: مذاکرات با متنی تازه ادامه می‌یابد. ایسنا به نقل از منابع نزدیک به مذاکرات گزارش داد ایران و ۴۰۱ به پیش‌نویس جدیدی دست یافتند که در صورت نهایی‌شدن، مبنای رایزنی‌های آتی قرار خواهد گرفت. گفت‌وگوها پس از وقفه‌ای حدود ۱۰روزه از سر گرفته خواهد شد. طبق این گزارش، خواسته‌هایی که تیم جدید مذاکره‌کننده ایران در دور هفتم مطرح کرده‌اند، در متن جدید در نظر گرفته شده است. لارا روزن، خبرنگار سیاست بین‌الملل در همین زمینه با اشاره به اینکه از هفته گذشته تا دیروز پیشرفت در مذاکرات حاصل شده است، به نقل از یک دیپلمات غربی» نوشت: «درکی وجود دارد که براساس آن حالا می‌توان کار واقعی را شروع کرد». هفته گذشته، لارنس نورمن، خبرنگار وال‌استریت ژورنال به نقل از یک «دیپلمات ارشد اروپایی» نوشته بود: «ما امروز نتوانسته‌ایم وارد هیچ‌گونه مذاکرات واقعی بشویم». این گزارش‌ها درباره پیشرفت در مذاکرات می‌دسد که هفته گذشته جالش طولانی و مهم مجتمع تسای کرج بین ایران و آژانس سرانجام به نتیجه رسید. مدیر کل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز در همین زمینه در نشستی خبری توضیحات مفصلی به خبرنگاران داد.

گروسی: ایران قبول کرد راه‌های اضافی برای نظارت داشته باشیم

رافائل گروسی، مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، روز جمعه در نشستی خبری با نشان‌دادن دوربین‌هایی که آژانس در سرتاسر دنیا از آنها استفاده می‌کند، گفت: «ما باید این دوربین‌ها را تعویض می‌کردیم. این نمونه دوربین‌هایی است که آسیب دیده بودند. این دوربین‌ها مهر و موم می‌شوند و نمی‌شود آنها را دستکاری کرد». گروسی بیان کرد: «نصب دوربین‌ها و دیگر روش‌های نظارتی در سفر ماه فوریه‌ما به دست آمد. ایران قبول کرد که راه‌های اضافی – به جز آنهایی که در توافق پادمانی آمده است – برای نظارت و راستی‌آزمایی در برخی نواحی داشته باشیم. ما مذاکره کردیم تا بتوانیم اطلاعات را در حافظه دوربین‌های‌مان ذخیره کنیم و برای نشان‌دادن حسن نیت جهت شکل‌گیری توافق قبول کردیم تا این اطلاعات در ایران بمانند؛ اما مهر و موم ما بر روی آن باشند؛ این به آن معناست که این اطلاعات از آن ماست؛ اما ما نمی‌توانیم آنها را ببینیم. در حالت ایدئال در یک بازه زمانی که برجام احیا شود، آن وقت این مهر و موم با می‌شود.»

توافق حاصل شود، اطلاعات به ما تحویل داده می‌شود

مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در پاسخ به پرسش خبرنگاری درباره ممانعت ایران از به‌اشتراک‌گذاری تصاویر دوربین‌های نظارتی در ایران گفت: «درست لحظه‌ای که توافقی حاصل شود، این تصاویر با ما به اشتراک گذاشته خواهند شد. یکی از ایده‌ها این است که توافق زمانی حاصل می‌شود که تحریم‌ها برداشته شوند.»

این مقام ارشد بین‌المللی در پاسخ به سؤال خبرنگاری که درباره تگرانی‌ها از عدم دسترسی به اطلاعات درون کارتریج حافظه و تداوم دسترسی به اطلاعات در سه ماه گذشته می‌پرسید، گفت: «من درخصوص این مسائل بسیار نگرانم و این را در تک‌تک گزارش‌هایم ذکر کرده‌ام، به‌همین دلیل از زمان بازدید از ایران در سپتامبر گذشته که در خصوص

است اذعان به چنین مسئله‌ای اشتباه بوده است. به شکلی قابل پیش‌بینی اظهارات مخبر واکنش وزارت خارجه را در پی داشت.

روایت دیپلمات سابق از اشتباه مخبر در گفت‌وگو با «شرق»:

خداشه به موقعیت و توان هیئت‌های دیپلماتیک ایران

پس از این ماجرا، یک دیپلمات سابق ایران در نقد اظهارات مخبر به «شرق» گفت: «روشن است که اشتباه قابل‌توجهی رخ داده و راهی وجود ندارد جز اذعان به آن و تلاش برای اینکه این قضیه درسی شود برای جلوگیری از تکرار این‌گونه موارد. بیانیه وزارت خارجه مبنی‌بر اینکه سخنان آقای مخبر یک ساعت بوده و کلیپ منتشرشده بی‌توجه به سخنان قبل و بعد و قطعیت‌شده بوده هم ارزش‌افزوده‌ای نداشته و مشکلی را حل نکرده است؛ چراکه مهم نیست قبل و بعد این چند جمله چیست. مهم این است اطلاعی داده شده که نباید داده می‌شد». این دیپلمات توضیح داد: «در شرایطی که ایران تحت تحریم است و دوایر مربوطه آمریکایی پیوسته مترصد شناسایی و بستن منفذها هستند، آنها هر سرنخی را غنیمت می‌شمرند و با امکاناتی که دارند ممکن است هر سرنخی را تا به آخر دنبال کنند و پیامد آن تحریم‌های جدیدی باشد برای نهادها و شرکت‌ها». وی افزود: «به‌علاوه، حفظ موقعیت و توان کارکردی هیئت‌های دیپلماتیک هر کشوری در خارج بخشی از امنیت ملی و نیز وجهه و اعتبار آن کشور است و هرگونه خدش‌های به آن دومینووار می‌تواند آثار زیانباری داشته باشد». او تصریح کرد: «اطلاعی که به این ترتیب داده شده می‌تواند بر موقعیت هیئت‌های دیپلماتیک ایران و مصونیت آنها تأثیر بگذارد و از جمله منشأ سختگیری‌هایی توسط دولت‌های پذیرنده باشد. به‌علاوه، حفظ و توسعه ارتباطات این هیئت‌ها با طرف‌های کاری‌شان در خارج نیز مهم است و ممکن است از این رهگذر دستخوش محدودیت‌هایی شود».

تعویض تجهیزات – به جز در تأسیسات کرج – به توافق رسیدیم، نگرانی‌ام را درباره اردست‌رفتن اطلاعات ضروری ابراز کرده‌ام. این نگرانی همچنان وجود دارد؛ اما یکی از راه‌های کم‌کردن این نگرانی، بازگرداندن دوربین‌هاست و ما در حال انجام این کار هستیم».

شکاف اطلاعاتی در این فاصله نگران‌کننده است

او ادامه داد: «بخش دیگری از نگرانی‌ها مخصوص به شکاف اطلاعاتی است که از زمان احکازقاندن دوربین‌ها تاکنون به وجود آمده است. همان‌طور که گفته‌ام، ما راه‌های مختلفی برای تطبیق‌دادن حقایق در دسترس با آنچه ایران به‌زودی به ما خواهد گفت، داریم. ما بازمی‌گردیم و فعالیت‌ها را رصد می‌کنیم- ما این تأسیسات را به‌خوبی می‌شناسیم و می‌دانیم چه تجهیزاتی در آنجا وجود دارد؛ پس می‌توانیم بفهمیم که در شرایط عادی در این خط تولید چه مقدار مواد به دست می‌آید. ما این فهمیم که تا چه میزان تجهیزات نصب شده است و می‌دانیم که آنها چهراقمی را در این زمینه اعلام کرده‌اند. متخصصانی که در آژانس کار می‌کنند، اطلاعات را دریافت می‌کنند، تکه‌های پازل را کنار هم می‌گذارند و ارزیابی‌شان را منتشر خواهند کرد». گروسی تصریح کرد: «این مسئله غیرممکن نیست. این کار سخت‌تر است؛ چراکه اطلاعاتی از دست رفته و آنها بازیابی نمی‌شوند؛ اما رویکردها و روش‌های مختلفی برای کنارهم‌گذاشتن داسان داریم که برخی از این روش‌ها شامل استفاده از تصاویر، مدل‌سازی و تحلیل می‌شود».

بررسی دوربین‌ها پیش از نصب، حق قانونی ایران است

مدیرکل آژانس اتمی در پاسخ به سؤال دیگری درباره بازرسی سیستم قضائی و امنیتی ایران از تجهیزات آژانس اتمی بیان کرد: «طبق توافق شما می‌دانید که قرار است به آنها اجازه بررسی این دوربین‌ها را بدهیم. این مسئله جدیدی نیست و قبلا نیز اتفاق افتاده است. وقتی قرار است از کشوری بازرسی داشته باشیم و تجهیزات نصب کنیم، این حق قانونی آنهاست که آنچه را می‌خواهیم در آنجا نصب کنیم، بررسی کنند. این کاملا عادی است و این اتفاق قرار است بیفتد. آنها نمی‌توانند بدون اجازه ما به این تجهیزات دست بزنند؛ پس این پروسه کاملا آداب‌ورسوس دارد. بازرسان ما در آنجا خواهند بود و ناظران ایرانی درخواست بازرسی از وسیله‌ای را مطرح می‌کنند. همه‌چیز به این بستگی دارد که آنها بخواهند چه چیزی را ببینند. ما در این زمینه مشکلی نداشته و نداریم و چیز خارج از عرفی وجود ندارد». او ادامه داد: «به آنها اجازه بررسی تجهیزات را خواهیم داد تا اطمینان حاصل‌کنند که چیزی درون آنها نیست و خیلی در سیستم امنیتی‌شان وارد نمی‌شود».

مدیرکل آژانس اتمی در پاسخ به سؤال دیگری درباره بازرسی سیستم قضائی و امنیتی ایران از تجهیزات آژانس اتمی بیان کرد: «طبق توافق شما می‌دانید که قرار است به آنها اجازه بررسی این دوربین‌ها را بدهیم. این مسئله جدیدی نیست و قبلا نیز اتفاق افتاده است. وقتی قرار است از کشوری بازرسی داشته باشیم و تجهیزات نصب کنیم، این حق قانونی آنهاست که آنچه را می‌خواهیم در آنجا نصب کنیم، بررسی کنند. این کاملا عادی است و این اتفاق قرار است بیفتد. آنها نمی‌توانند بدون اجازه ما به این تجهیزات دست بزنند؛ پس این پروسه کاملا آداب‌ورسوس دارد. بازرسان ما در آنجا خواهند بود و ناظران ایرانی درخواست بازرسی از وسیله‌ای را مطرح می‌کنند. همه‌چیز به این بستگی دارد که آنها بخواهند چه چیزی را ببینند. ما در این زمینه مشکلی نداشته و نداریم و چیز خارج از عرفی وجود ندارد». او ادامه داد: «به آنها اجازه بررسی تجهیزات را خواهیم داد تا اطمینان حاصل‌کنند که چیزی درون آنها نیست و خیلی در سیستم امنیتی‌شان وارد نمی‌شود».

دیپلماسی

واکنش روابط عمومی وزارت امور خارجه به یک اتفاق

وزارت خارجه: تقصیر خبرنگاران بود

روابط عمومی وزارت امور خارجه، در بیانیه‌ای به واکنش‌ها به صحبت‌های مخبر واکنش نشان

داد: «ویدیوی چندثانیه‌ای که از اظهارات راهبردی و راهگشای نزدیک به یک‌ساعته معاون‌اول محترم رئیس‌جمهور منتشر شده، به‌صورت ناقص و بدون توجه به مقدمه و مؤخره بیان شده از طرف ایشان بازنشر گردیده است».

ضمن اینکه مباحث مطرح‌شده در این نشست و نیز برخی جلسات دیگر که در روزهای قبلی همایش سفرا مطرح شده بود، به دلیل اهمیت موضوعات، کاملا جنبه داخلی و عملیاتی داشته و بنایی به انتشار عمومی و رسانه‌ای‌شدن آنها نبوده که متأسفانه در این زمینه دقت نظر لازم توسط یکی از خبرگزاری‌ها صورت نگرفته و بخش‌هایی قطعیت‌شده از آن انتشار یافته است».

این بیانیه با تمجید از اقدامات دولت سیزدهم پایان می‌یابد. این توضیحات البته مشکل و دردسری را که صحبت‌های مخبر برای ایران ایجاد خواهد کرد، رفع نمی‌کند و بیشتر به نظر تلاشی برای انکار اشتباه می‌آید. وزارت خارجه درحالی از قطعیت صحبت‌های مخبر صحت کرده است که در همان قطعه صحبت‌های معاون اول او خود اذعان می‌کند که این حرف نباید زده می‌شده است.

فوریه من با ایران نصب شوند. پس دوربین‌هایی که تحت تأثیر قرار گرفته‌اند که کرج نیز بخشی از آنها است، مرتبط با توافق ایران و آژانس هستند. پس اساس تجهیزات راستی‌آزمایی ما دائمی هستند و به طور مداوم به فعالیت خود ادامه می‌دهند».

با همه طرف‌های وین در ارتباطیم

مدیرکل آژانس افزود: «ما با همه طرف‌های وین در همه زمان‌ها در ارتباط هستیم. ما با ایران، روسیه، چین و تروینگای اروپایی صحت می‌کنیم، تأثیر توافق ما و ایران بر روی مذاکرات بستگی به نظر هر شخص دارد». او افزود: «این اطلاعات برای مذاکرات برجامی ضروری است؛ اما این توافق به دلیل مذاکرات هسته‌ای شکل نگرفته است». مدیرکل آژانس توضیح داد تطبیق‌دادن اطلاعات برای فهمیدن آنچه در ایران می‌گذرد «سال‌ها» زمان نخواهد برد و اطلاعات ذخیره‌شده در کارت‌های حافظه دوربین‌های آژانس اتمی در گذر زمان ارزش خود را از دست نخواهند داد. گروسی تأکید کرد آژانس بازرس‌های دائمی در ایران دارد.

فقط در کرج نمی‌توانستیم کار لازم را انجام دهیم

گروسی در پاسخ به سؤالی دراین‌باره که آژانس پس از توافق کرج، می‌تواند تجهیزاتش در سایر تأسیسات هسته‌ای در ایران را سرویس کند، گفت: «این (کرج) تنها جایی بود که نمی‌توانستیم در آن کاری را که لازم است، انجام بدهیم. در سایر مکان‌ها همه چیز کم‌وبیش عادی بود پس من مشکلی نداشتم. در کرج به دلیل اینکه دوربین‌ها نابود شده و باید تعویض می‌شدند، مشکل داشتم. مسئله جابه‌جایی کارت‌های حافظه یا تعویض باتری‌ها یا به‌اصطلاح سرویس‌کردن‌شان نبود. مشکل این بود که باید به آنجا می‌رفتیم، کارهایی انجام می‌دادیم و دوربین‌ها را تعمیر یا جایگزین می‌کردیم. این مشکل ما بود و به‌همین‌لیل مذاکراتی که متأسفانه سه ماه به طول انجامید، از ماه سپتامبر آغاز شد و حال به‌زودی کارمان را انجام خواهیم داد».

نقش دوربین‌ها در خرابکاری‌ها مهم‌ل است

گروسی در پاسخ به سؤال خبرنگاری که ادعا می‌کرد تحقیقات ایرانی‌ای جایی از این است که درون یکی از دوربین‌ها چیزی بوده که باعث وقوع اقدام خرابکارانه شده، اظهار کرد: «چنین مسئله‌ای مهم است. مهم است که بگوییم دوربین‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بخشی از یک اقدام خرابکارانه هستند. این مسئله اول بود. مسئله دوم این است که این دوربین‌ها هیچ‌گونه فرستنده یا امواج رادیویی ندارند که بتوان به آن شکلی که اتهام وارد شده از آنها استفاده کرد. من تلاش می‌کنم که خوشن‌داری کنم؛ چراکه اینکه کسی بگوید آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در چنین مسئله‌ای دخیل بوده، آزارم می‌دهد». گروسی در پاسخ به این سؤال که شاید کسی که به دوربین‌ها دسترسی داشته، کاری کرده است نیز گفت: «آنچه را که گفته‌ام به خاطر بیاورید. چنین چیزی غیرممکن است. هیچ‌گونه فرستنده‌ای وجود ندارد و آنها می‌توانند اینها را پیش از نصب بازرسی کنند. لحظه‌ای که کسی بخواهد به دوربین دست بزند و آن را باز کند، دوربین همه چیز را ثبت می‌کند. شما می‌فهمید که دقیقا چه اتفاقی افتاده و چه کسی این کار را انجام داده است؛ پس چنین چیزی عملا غیرممکن است».

اطلاعی درباره امکان مخفی نداریم

گروسی درباره ادعای برخی کشورها درخصوص سایت‌های هسته‌ای اعلام‌نشده در ایران گفت: «ما هیچ اطلاعاتی درباره اماکن مخفی و دیگر جاهایی که ممکن است فعالیت‌هایی در آنها رخ بدهد، نداریم. او در پاسخ به اینکه آیا ساترنیویژه‌های پیشرفته فردو در تأسیسات تولید ساترنیویژ کرج آمده‌اند، گفت: «این نتیجه‌گیری منطقی است».

ادامه از صفحه اول

اولین کرسی یونسکو در علوم زمین

برابر شیوه‌نامه ثبت درخواست جهت اخذ کرسی در سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی سازمان ملل متحد، طرح Persian Carpet: Coastal Geo- Hazard Anal (ysis: Persian Gulf, Oman Sea and Caspian Sea از سوی پژوهشکده علوم زمین به عنوان بازوی آکادمیک سازمان زمین‌شناسی و بنا بر موافقت و اعلام پشتیبانی فراگیر مالی و عملیاتی از عالی‌ترین سطح وزارت صمت تا رؤسای محترم وقت سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور و پژوهشکده علوم زمین در آبان ۱۳۹۷ به همت همکاران در مدیریت روابط بین‌الملل سازمان به کمیسیون ملی یونسکو در ایران تقدیم شد. اگرچه فرایند ارزیابی و تصویب کرسی‌های یونسکو همیشه زمان‌بر بوده و پیچیدگی‌های فنی ویژه در سطح بین‌المللی دارد، ولی در این مورد خاص هم‌زمانی با جهان‌گیری ویروس کووید۱۹ از یک سو و قرارگیری در بازه زمانی جابه‌جایی‌های مدیریتی کشور از دیگر سو خود مزید بر علت شده، به گونه‌ای که فرایند ثبت درخواست تا زمان تصویب دو سال و از تصویب تا ابلاغ نهایی آن از سوی کمیسیون ملی یونسکو در ایران در ۱۷ آذرماه ۱۴۰۰ در نامه شماره ۱۷/۲۱۹۴ یک سال دیگر به درازا کشید. با توجه به پیشینه بین‌المللی و ماهیت پژوهشی فعالیت‌های سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور و وجود بستر یکنانه آموزشی-پژوهشی همچون پژوهشکده علوم زمین در ساختار آن اخذ کرسی یونسکو به عنوان یک افتخار ملی در عرصه جهانی نشان از توانایی و جایگاه والای علمی پژوهشکده و سازمان زمین‌شناسی در کشور دارد. پژوهشکده علوم زمین که طی مجوز شماره ۳۱۵ مورخ ۱۳۷۲/۱۲/۲۱ شورای عالی گسترش در سال ۱۳۷۳ تأسیس شد تا سال ۹۶-۹۷ طی ۲۳ دوره موفق به پذیرش بیش از ۴۰۰ دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری از میان پذیرفته‌شدگان کنکور سراسری با از میان دانشجویان ایرانی مشغول به تحصیل در اروپا و متقاضی ادامه تحصیل در داخل بوده است. افزون بر فعالیت‌های آموزشی پژوهشکده علوم زمین انجام پروژه‌های ملی و بین‌المللی کاربردی از قبیل پروژه‌هایی در پیوند با زمین‌شناسی زمین‌لرزه‌ها، پهنه‌بندی خطر لرزه‌ای کشور، مطالعات زمین‌شناسی و برآورد خطر لرزه‌ای نیروگاه‌های هسته‌ای بوشهر، آسیب‌شناسی و ارائه راهکار نجات دریاچه ارومیه، ارزیابی و کاهش خطرات سیلاب با بهره‌گیری از علوم زمین و مطالعات آب و هوای دیرینه و زمین‌شناسی زیست‌محیطی، طراحی و تهیه شیوه‌نامه عملیاتی، تهیه نقشه‌های یکپارچه سرورپایه موسوم به نقشه‌های نسل دوم را به همراه عضویت فعال اعضای هیئت علمی در انجمن‌های علمی، کمیته‌ها و کارگروه‌های ملی و بین‌المللی مانند کمیته ملی علوم زمین یونسکو، فرهنگستان علوم، آیین‌نامه ۲۸۰۰، زمین‌لغزش و زلزله، کارگروه دریاچه ارومیه، سیلاب و گردوغبار در کارنامه دارد. با این‌همه، بی‌تردید درک درست از این رویداد ارزشمند در اخذ کرسی جهانی یونسکو با توجه به توانایی‌های بین‌المللی و ساختاری کرسی‌ها و دانشگاه‌های همزاد در بازسازی ساختاری، توسعه، نوگرایی و به‌روز‌آمدی می‌تواند نقطه عطفی در هدایت علمی و مدین روح امید در کالبد جامعه زمین‌شناسی کشور به شمار آید. UNITWIN کلمه اختصاری است برای «برنامه شبکه‌سازی و همزادسازی دانشگاهی» یونسکو (University Twining and Network- ing Scheme). این برنامه در سال ۱۹۹۲ و در راستای قطع‌نامه‌ای مصوب بیست‌وششمین نشست کنفرانس عمومی ایجاد شد. موضوع برنامه کرسی‌های یونسکو و دانشگاه‌های همزاد به تأسیس کرسی‌های یونسکو و ایجاد شبکه‌های همزاد در مؤسسه‌های آموزش عالی مربوط است. این برنامه یونسکو مهم‌ترین ابزار سازمان برای ظرفیت‌سازی در مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی است و یونسکو این ظرفیت‌سازی را از طریق تبادل دانش و به‌اشتراک‌گذاشتن آن در سایه انسجام و اتحاد بین‌المللی انجام می‌دهد. بنابراین راهبرد سازمان برای توسعه مؤسسه‌های علمی، ترویج همکاری‌های جنوب- شمال، جنوب- جنوب همکاری‌های ملثی است. مؤسسه‌هایی که به این طریق توانمند شده‌اند، در مشارکت با سازمان‌های غیردولتی، بنیادها و سازمان‌های بخش خصوصی و دولتی فعالیت کرده و نقش مهمی در ترویج آموزش عالی ایفا می‌کنند. برنامه کرسی‌های یونسکو/ دانشگاه‌های همزاد راه را برای مشارکت جامعه آموزش عالی و جامعه پژوهشی با یونسکو در اجرای برنامه‌های سازمان و تحقق اهداف توسعه هزاره هموار می‌کند. امروزه با توجه به گستردگی و نوگوانگی حوزه کارکرد و مشکلات و مسائل پیش‌روی انسان در سده ۲۱، نقش این سازمان در آموزش، توسعه زیرساخت‌ها و همین‌طور طراحی، بهینه‌سازی و همکاری جامع بین‌المللی در تمامی حوزه‌های دانش فنی، تجربی و علوم انسانی، قابل توجه است. ازجمله در مواردی نظیر مخاطرات طبیعی، محیط زیست، تغییرات اقل و هوا، انرژی‌های نو و تجدیدپذیر یا مواردی مانند آب آشامیدنی، بهداشت عمومی و بیماری‌های همه‌گیر با تولید و توسعه مهارت‌های آموزشی و فنی دانش‌بنیان فراهم‌آورنده چشم‌انداز روش از مدیریت راهبردی همساز با انتقال دانش و فناوری به کشورهای در حال توسعه است، همچنین با ایجاد ساختار در جوامع کشورهای کمتر توسعه‌یافته نقشی کلیدی و راهگشا دارد. حمایت مالی یونسکو از برنامه‌های نوگوانگ آموزشی و پژوهشی و پروژه‌ها، هرچند اندک، با انسجام و تعهد به برنامه، پژوهش را در یک وابستگی منطقه‌ای و بین‌المللی ضمانت می‌کند.

ادامه در صفحه ۵